

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1983

BRNO 1985

širokým a patrně poměrně nízkým kónickým hrdlem /dochov. v. 28,8 cm, Φ dna 13,8 cm, max. Φ 44 cm ve výši asi 17 cm/. Od podhrdlí přes výdut spadala nízká, svíslá, asi 10 cm dlouhá žebírka. Popelnice před - stavuje mladší formu amfor charakteristických především pro středodunajskou mohylovou kulturu² s nejbližšími analogiemi v mohyle I v poloze "Panský les" v Dambořicích³ a v mohyle I "Na líchách" ve Velkých Hoštěrádkách⁴. Na rozdíl od oněch však chybí na naší nádobě svíslé žlábkování či prstování spodku. Hrob ve Šlapanicích tedy patří na rozhraní střední a mladší doby bronzové, do období, kdy se setkal pozdní stupeň středodunajské mohylové kultury s časným stupněm velatické fáze středodunajských popelnicových polí⁵.

Poznámky:

1 Srovn. dále zprávu Rudolfa Procházky.

2 J. Říhový, Základy středodunajských popelnicových polí na Moravě. StAÚ Brno X-1, 1982, 37.

3 J. Říhový, op. cit., 103, tab. 5:C1.

4 Týž, op. cit., 121, tab. 2 :9.

5 Týž, op. cit., 94-95.

Brandgrab aus der Wende der mittleren und jüngeren Bronzezeit in Šlapanice /Bez. Brno-venkov/. Beim Aufbau einer Ziegelei auf einer Anhöhe nördlich vom Gemeindekern, wurde im Mai 1983, ausser einem Skelettgräberfeld aus der jüngeren Burgwallzeit¹, unweit des höchsten Punktes der Anhöhe /Kote 268,1/ ein Brandgrab erfasst, das in einer grossen henkellosen Amphore mit konischem Hals, aus der späten Stufe der mitteldonauländischen Hügelgräberkultur, beigesetzt war²⁻⁵.

NOVÁ OPEVNĚNÁ LOKALITA NA PAVLOVSKÝCH VRŠÍCH V KATASTRU PAVLOVA/okr. Břeclav/

Jiří Merta, Technické muzeum, Brno
Josef Unger, Regionální muzeum, Mikulov

Ve dne 12. a 13. května 1983 byl proveden zjišťovací výzkum na opevněné lokalitě, která se nachází na severozápadním svahu Děvína, 350 m jihozápadně od zříceniny Děviček. Přestože lokalitu protíná turistická cesta, zůstala zatím neznámou. Opevněný areál oválného půdorysu o rozměrech asi 60 x 50 m byl obklopen nepřehledným příkopem na jehož vnější straně se nachází val. Na jihozápadní a severovýchodní straně je příkop přerušen. Jádrem lokality je skalisko /asi 10 x 10 m/ k němuž na severovýchodě přiléhá nevelká plošina o rozměrech asi 10 x 12 m. Lokalita je porostlá listnatým lesem. Vzhledem k blízkosti hradu Děvičky a poloze, která by mohla kontrolovat přístup k hradu od západu jsme se domnívali, že se jedná o tzv. oblehatecké opevnění. K prokázání této hypotézy jsme se pokusili získat datovací materiál. Protože povrchový sběr na lokalitě byl zcela negativní, přistoupili jsme k dvěma zjišťovacím sondám. Sonda 1 o rozměrech 6 x 0,5 m byla položena v příkopu jihovýchodně od středu lokality. Na profilu bylo patrné, že příkop byl původně o 2 m hlubší než dnes. Do hloubky až 0,5 m se nacházela lesní prst pod níž byl zásyp příkopu s různě velkými kameny. U vnitřního svahu příkopu se koncentrovaly kameny se stopami přepálení. Pod nimi byla na vnitřní straně příkopu patrna až 0,1 m mocná vrstva s uhlíky a ojedinělými zlomky kera - miky. Na dně a obou stěnách příkopu byla jen několik cm mocná vrstvička jemných splachů. Dno příkopu o šířce 0,5 m bylo rovné. Sonda 2 o rozměrech 9 x 0,5 m položená na plošině severovýchodně skaliska zůstala negativní.

Nalezená keramika, přestože není ani příliš početná, ani charakteristická, se hlásí do mladší doby bronzové. Vzhledem k tomu, že byla nalezena výhradně ve vrstvě pod přepálenými kameny na vnitřní straně příkopu lze ji spojit s činností lidí na příkopem vymezeném areálu před jeho zánikem. Jedná se tedy zřejmě o další doklad osídlení Pavlovských vrchů v mladší době bronzové.

Neue befestigte Lokalität auf den Pollauer Bergen im Kataster von Pavlov /Bez. Břeclav/. Ungefähr 350 m südwestlich von der Burgruine Děvičky wurde ein ovales Areal im Ausmasse von 60 x 50 m entdeckt, das mit einem Graben umgeben war. Durch eine Feststellungs-sonde in dem Graben wurde festgestellt, dass er um 2 m tiefer war als heute. Vereinzelt Keramikbruchstücke datieren die Lokalität in die jüngere Bronzezeit.

GEFÄSS DER HORÁKOVER KULTUR AUS BRNO-STARÝ LÍSKOVEC /Bez. Brno-město/

Jana Čižmářová, Museum der Stadt Brno
/Abb. 20:2/

In der Privatsammlung von J. Mikulášek befindet sich ein Gefäss, das der Genannte im Jahre 1960 von Lehrer Dobšík gewann. Dieser beteiligte sich in den Jahren 1947 und 1948 an der Abdeckung latene - zeitlicher Gräber in der Gasse "Žlíbek" /Meduna, FAM XI, 1980, 56/ und barg aus dem herausgeworfenen Erdreich Scherben, aus denen später J. Mikulášek ein fast ganzes Gefäss rekonstruierte. Es handelt

sich um ein eiförmiges Gefäss mit mässig S-artiger Profilierung, in der Hand aus grobem Material hergestellt, mit brauner Oberfläche. Es ist anzunehmen, dass dieser Fund mit dem von J. Nekvasil publizierten Gefäss /PV 1979/1981/, 27/ im Zusammenhang steht und ein weiterer Beleg eines eventuellen Horákovcer Gräberfeldes in diesem Raume ist.

VÝZKUM MALÉHO CHLUMU MEZI KRHOVEM A OBOROU /okr. Blansko/ V ROCE 1983

Antonín Štřof, Muzeum Boskovice
/Tab. 5-7/

Při omezeném výzkumu halštatského hradiska Malý Chlum byla odkryta jen malá plocha /40 m²/, navazující na předchozí sondu na J obvodu hradiska /Štřof 1984, 83-84/. Pro nový objev byla zvolena plocha při V profilu ve středním úseku sondy. Opukové podloží, jež v okrajových částech středního úseku vybihalo téměř pod povrch, bylo v těchto místech až v takřka dvoumetrové hloubce, výplň v profilu tvořily tmavé kulturní vrstvy a opukový zával. Jednotlivé vrstvy byly probrány až na kamenité podloží. Samo podloží tvořily velké opukové bloky, stupňovitě na sebe nasedající. Drobnější sondou bylo ověřeno, že tři tyto "stupně" sbíhají po svahu dolů, dva pak na opačnou stranu. V S části odkryvu vystupovaly kolmo vzhůru dva mohutné opukové pilíře. Přímo na podloží nasedala tmavá kulturní vrstva s halštatskými nálezy, promísená opukovými kameny. V J části odkryvu, v prostoru "stupňů", vyběhala tato vrstva až pod drn, mezi opukovými bloky byla situace složitější. Přímo na podloží zde ležela tmavá kulturní vrstva s kameny a s takřka výhradně mladohalštatskou keramikou zdobenou rastrem. Na tuto vrstvu nasedal destruovaný blok opukových kamenů v "anatomickém" uspořádání; tato silná opuková deska očividně původně spojovala horní části obou bloků. Opuková destrukce byla překryta další tmavou kulturní vrstvou, obsahující zřejmě splavený materiál z průběhu pozdní doby bronzové a doby halštatské.

Výsledky nové sezóny přinesly další poznatky, jež nám umožňují uvažovat o pravěkém původu těchto relikvů. Je však třeba provést plošný objev celé situace.

Literatura:

A. Štřof, Příspěvek k poznání hradisk v Boskovické brázdě, PV 1982, Brno 1984, 82-85.

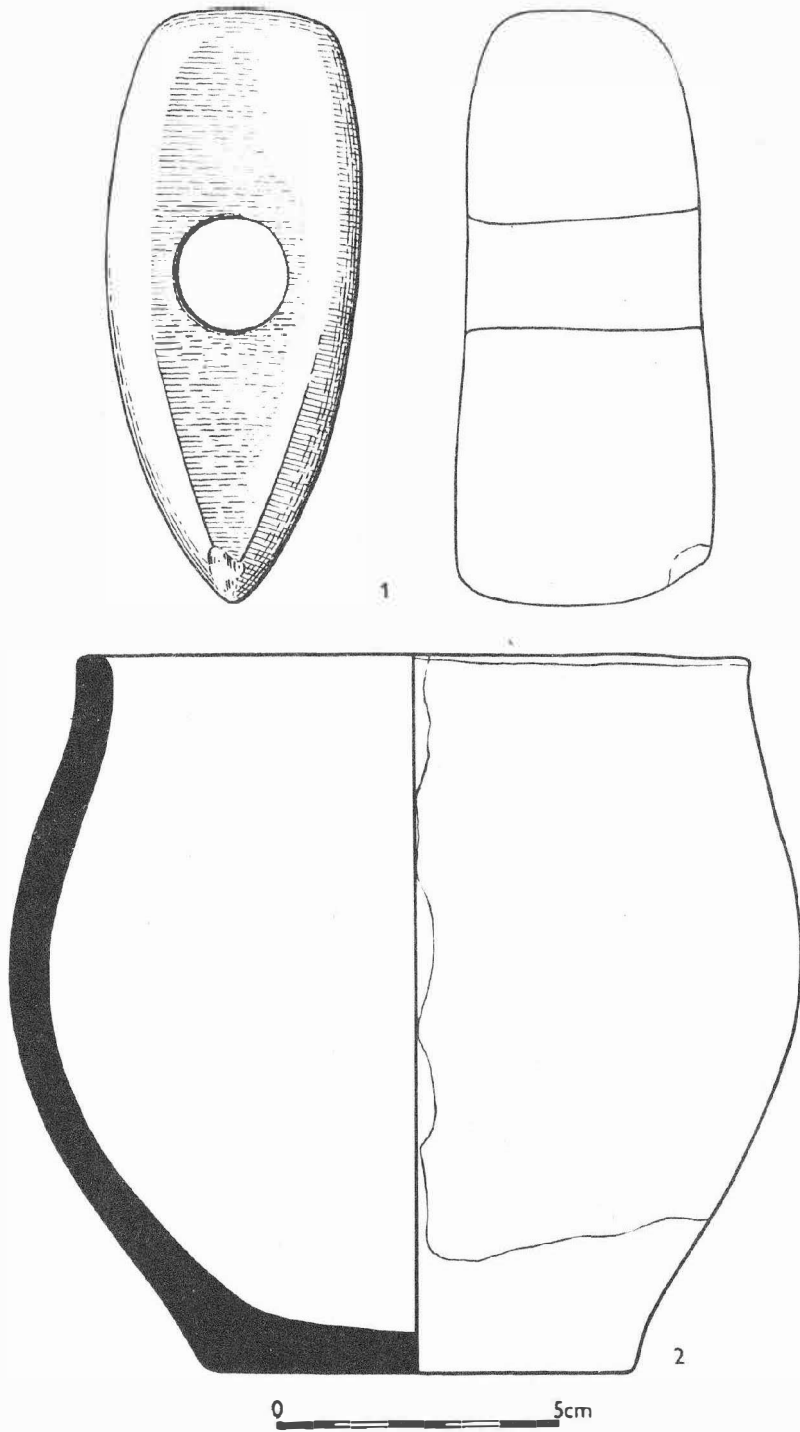
Grabung auf Malý Chlum zwischen Krhov und Obora /Bez. Blansko/. Die flächlich begrenzte Abdeckung im Jahre 1983 knüpfte an die Sonde aus dem vorigen Jahre, beim südlichen Rande des hallstattzeitlichen Burgwalles /Štřof, in Druck/. Im südlichen Teile der Abdeckung wurden unter der hallstattzeitlichen Kulturschicht stufenartige Herrichtungen des steinigen Liegenden, im nördlichen Teile der Abdeckung dann 2 mächtige Pläuerkalksteinfeiler, festgestellt. Auf dem Liegenden zwischen diesen lag die Kulturschicht mit junghallstattzeitlicher Keramik, von der Destruktion einer starken Pläuerkalksteinplatte überdeckt, die sichtbar ursprünglich den oberen Teil der beiden Pfeiler verband. Die Situation, durch die neue Abdeckung festgestellt, unterstützt uns in der Annahme über den vorgeschichtlichen Ursprung dieser Relikte. Die endgültige Lösung des Problemes kann allerdings erst eine grössere Flächenabdeckung bringen.

GRABUNG DES KELTISCHEN OPPIDUMS STARÉ HRADISKO /KATASTRALGEBIET MALÉ HRADISKO/ IM JAHRE 1983 /Bez. Prostějov/

Miloš Čižmář, AÚ ČSAV Brno
/Abb. 29, Taf. 8,9/

Heuer wurden nach zehn Jahren seit der letzten Grabungssaison weitere Grabungsarbeiten auf dem keltischen Oppidum Staré Hradisko /Gemeinde Malé Hradisko/ verwirklicht. Die Abdeckung erfolgte auf der Vorburg des Oppidums und knüpfte an die Grabung von J. Meduna aus dem Jahre 1973 /PV 1973/1974/, 47-48/ an. Mit Hilfe von mechanischen Mitteln wurde auf einer Fläche von 30 x 80 Meter zuerst die Ackerkrume abgenommen, nachher hat man diesen Raum bis auf das Liegende gesäubert und allmählich die einzelnen Objekte ausgehoben und die Dokumentationsarbeiten durchgeführt. Auf der abgedeckten Fläche wurde ein dichter Siedlungsverbau und Graben festgestellt, der ein Bestandteil der inneren Fortifikation ist.

Westlich von dem Graben, auf seiner Aussenseite, hat man einen Siedlungsverbau von Gehöftteilen festgestellt, aus eingetieften Hütten, Gruben, Pfostengruben, Fundamentgräbchen und Feuerstätten bestehend, zwischen denen Teile von zwei ca. 5 Meter breiten und 25 und 55 Meter langen Steinwegen verliefen. Der längere von diesen, zum Tor in der inneren Befestigung zielend, war terrassenförmig in dem mässig abfallenden Terrain angelegt und am Rande gegen den Hang von einer dichten Reihe tiefer Pfosten gesäumt. Bedeutend ist besonders die Feststellung der dritten Ecke des grösstenteils bereits in den Jahren 1965, 1966, 1973 untersuchten Gehöftes. Auch auf der Fläche östlich von dem Graben befanden sich Siedlungsobjekte. Insgesamt hat man neun rechteckige eingetiefte Hütten untersucht, die sich grössten -

Obr. 20

1 Prosenice /okr. Přerov/. Kamenný sekeromlat. - Steinernes Axtbeil; 2 Brno-Starý Lískovec /okr. Brno-město/. Nádoba horákovské kultury. - Gefäß der Horákov-Kultur.

P ŘEHLED V Ý Z K U M Ů 1983

Vydává:	Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef P o u l í k
Redaktoři:	Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě:	stříbrné nákončí opasku z kostrového hrobu z období stěhování národů v Boroticích /okr. Znojmo/
Tisk:	Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo:	ÚVTEL - 73332
Vydáno jako rukopis:	400 kusů - neprodejně